

Baltijos alkoholio kontrolės politikos projekto pagrindinės išvados ir esminės pamokos

Alkoholio kontrolės politika prisideda prie visuomenės gerovės ir gyvenimo trukmės didinimo, tuo pačiu generuodama valstybės pajamas.

Šioje trumpoje santraukoje aprašomos pagrindinės tyrimo išvados ir esminės pamokos, įgytos atliekant mokslinį projektą "Alkoholio kontrolės politikos poveikio sergamumui ir mirtingumui vertinimas Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse", finansuojamą JAV Nacionalinio piktnaudžiavimo alkoholiu ir alkoholizmo instituto (NIAAA) nuo 2020 iki 2025 m.

Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) remiamas projektas analizavo alkoholio kontrolės politikos poveikį **Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, lyginant su Lenkija**, ir didžiausią dėmesį skyrė poveikiui sveikatai ir ekonomikai.

Pagrindinės išvados

01 Akcizo mokesčių didinimas ir prieinamumo apribojimai efektyviai **sumažino alkoholio vartojimą ir bendrą mirtingumą šalyse**, kuriose jie buvo įgyvendinti, tai lėmė **gyvenimo trukmės ilgėjimą**.

02 Mokesčių didinimas iki tokio lygio, kuris mažina alkoholio įperkamumą, gali duoti **reikšmingą investicijų grąžą** – mažindama mirtingumą ir sergamumą (taip pat sveikatos priežiūros išlaidas) bei **didindama mokesťines pajamas**.

03 PSO "geriausių pirkinų" politika (mokesčių didinimas, prieinamumo apribojimai, reklamos draudimai) turėjo reikšmingos įtakos **jaunimo alkoholio vartojimui**.

04 Alkoholio kontrolės politika gali padėti **mažinant mirtingumo nelygybę tarp skirtingų socialinių ir ekonominių grupių**.

05 Norint užtikrinti **maksimalų alkoholio kontrolės politikos priemonių efektyvumą**, jos turėtų būti **integruotos**, nuoseklios, struktūriškai tarpusavyje susijusios ir viena kitą stiprinančios.

06 **Neveiklumas** ar alkoholio kontrolės politikos silpninimas lems **didesnę ligų naštą**, didesnį mirtingumą ir trumpesnę gyvenimo trukmę.

07 Alkoholio kontrolės politika yra **veiksminga tik tuomet, kai ji yra tinkamai įgyvendinama**, todėl būtina nuolatinė jos vykdymo stebėseną.

Alkoholis ir COVID-19 – pagrindinės išvados

- COVID-19 karantino metu **alkoholio vartojimas tapo poliarizuotas**: bendras vartojimas sumažėjo, tačiau didelį alkoholio kiekį vartojantys asmenys išgėrė daugiau, o tai lėmė mirčių, 100 proc. susijusių su alkoholiu, skaičiaus padidėjimą.
- Nors eismo įvykių ir sužeidimų sumažėjo, **alkoholio sukeltų įvykių santykinė dalis padidėjo**.
- Šie neigiami padariniai pabrėžia veiksmingų alkoholio kontrolės politikos priemonių poreikį ekstremalių situacijų, tokių kaip pandemijos, metu.

COVID-19

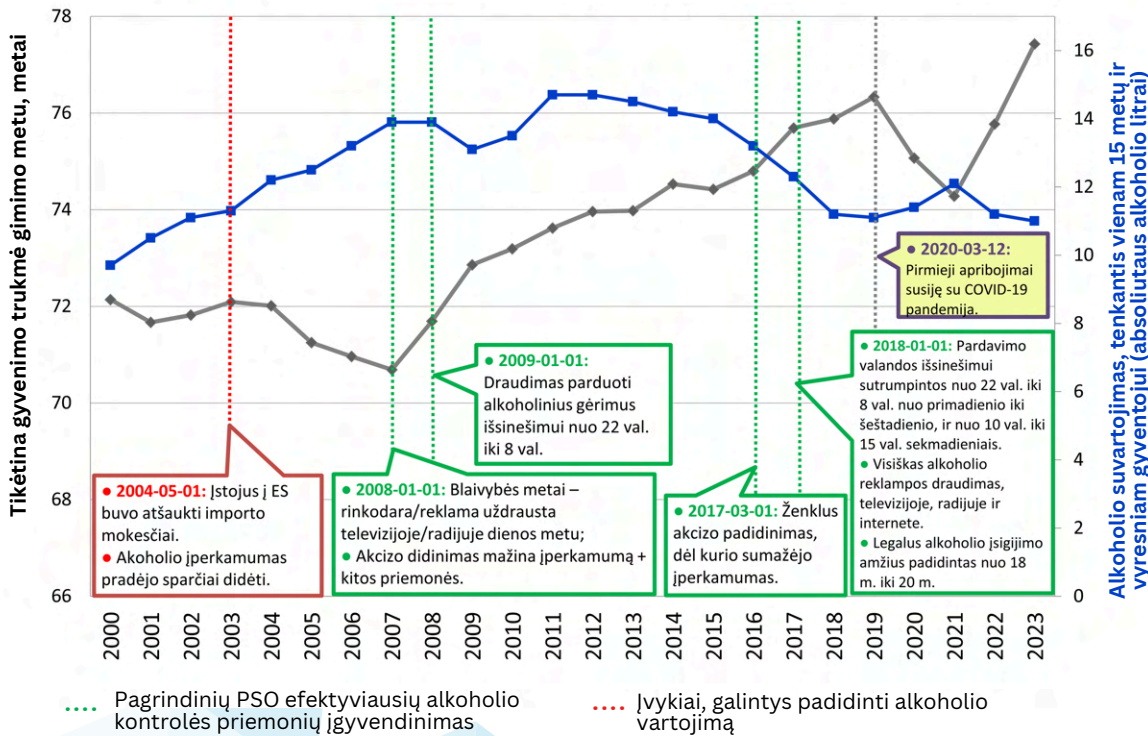
PSO Europos regiono biuro trumpas tarpinių Projekto rezultatų apibendrinimas

Baltijos alkoholio kontrolės politikos projekto pagrindinės išvados ir esminės pamokos

Pagrindiniai skaičiai ir publikacijos

Pagrindinių PSO efektyviausių alkoholio kontrolės politikos priemonių poveikis tikėtina gyvenimo trukmei gimimo metu ir alkoholio vartojimui Lietuvoje 2000–2023 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, alkoholio politikos priemonių pasirinkimas remiasi Rehm et al. (2022) doi: 10.1111/add.16102

Sužinok daugiau apie rezultatus

01 Mirtingumas

Vaitkevičiūtė J, et al. Alcohol control policies reduce all-cause mortality in Baltic Countries and Poland between 2001 and 2020. *Sci Rep.* 2023.

Rehm J, et al. Estimating the impact of availability restrictions and taxation increases on alcohol consumption, 100% alcohol-attributable and all-cause mortality in the Baltic countries and Poland 2001-2020. *Journal of Health Inequalities.* 2024

Tikėtina gyvenimo trukmė

Rehm J, et al. Trends of alcohol-attributable deaths in Lithuania 2001-2021: epidemiology and policy conclusions. *BMC Public Health.* 2024

02 Pagrindiniai šaltiniai

Evaluation of the impact of alcohol control policies on morbidity and mortality in Lithuania and other Baltic states (CAMH)

03

04 Manthey J, et al. The impact of alcohol taxation increase on all-cause mortality inequalities in Lithuania: an interrupted time series analysis. *BMC Med* 21, 22. 2023

05

Rehm J, et al. The impact of an integrated alcohol policy: The example of Lithuania. *Drug Alcohol Rev.* 2024

WHO/Europe report: Evaluation of the Estonian Green Paper on Alcohol Policy

06

Rehm, J, et al. Impact of the WHO "best buys" for alcohol policy on consumption and health in the Baltic countries and Poland 2000-2020. *The Lancet Regional Health - Europe.* 2023

07

Miščikienė L, et al. A mystery-shopping study to test enforcement of minimum legal purchasing age in Lithuania in 2022. *Eur J Public Health.* 2023

Apie COVID-19 poveikį:

Rehm J, et al. Trends of fully alcohol-attributable mortality rates before and during COVID-19 in the Baltic and other European countries. *Scand J Public Health.* 2024.

Rehm J, et al. Polarization of alcohol consumption or coding changes as the cause of the increase in 100% alcohol-attributable deaths in Lithuania during the COVID-19 pandemic. *Journal of Health Inequalities.* 2024

Lange S, et al. The impact of COVID-19-related national lockdowns on alcohol-related traffic collisions, injuries, and fatalities in Lithuania. *Alcohol, Clinical and Experimental Research.* 2024

Projekto rezultatų publikacija [Lancet žurnale](#)

Alkoholio kontrolės politikos įtakos sergamumui ir mirtingumui įvertinimas Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse (Priklausomybių ir psichikos sveikatos centro puslapis, Kanada)

